

ODPADY

ODBORNÝ ČASOPIS PRO NAKLÁDÁNÍ S ODPADY A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

10/2020

CENA 80 Kč/ 3,20 EUR

Téma čísla: Průmysl a odpady

Odpady jsou jedním z pilířů dekarbonizace průmyslu

Speciál: Elektroodpad a baterie

Recyklace nestíhá rychlý nárůst elektronického odpadu

- ▶ Nanokrystaly dokážou přeměnit oxid uhličitý na palivo
- ▶ Z Okříšek míří do Polska bezodpadová recyklační technologie
- ▶ Česko odstartuje podporu zelených veřejných zakázek

PP
ROFI PRESS...

www.odpady-online.cz

Specifické cíle sběru pro nebezpečný elektroodpad

Ministerstvo životního prostředí České republiky připravilo novou odpadovou legislativu, která bude mít zásadní význam pro zacházení s nebezpečným elektroodpadem. Měla by pomoci vyřešit i problém elektroodpadu, který se občas hromadí v obecních sběrných dvorech a který nikdo nechce odvážet.

Česká republika má, stejně jako ostatní členské země EU, povinnost sbírat elektroodpad. A to zejména proto, že značná část odpadních elektrozařízení (vysloužilých elektrických a elektronických výrobků) obsahuje nebezpečné látky (např. rtuť, freony, olovo atd.), jiné skupiny elektroodpadu zase obsahují zajímavé suroviny, které je možné dobře recyklovat (tj. zejména železo, hliník, měď, stříbro a zlato).

Primární odpovědnost za sběr elektroodpadu je vždy nastavena na jednotlivé členské země EU, v tomto případě tedy na Českou republiku. Členské země EU se této odpovědnosti nemohou žádným způsobem zbavit, ani ji nemohou přenést na jiné subjekty. Nicméně se mohou samy rozhodnout, jakým způsobem budou sběr elektroodpadu na svém území organizovat a jaké subjekty do něj zapojí. Nejčastěji zapojovanými subjekty jsou výrobci (a dovozci) nových elektrozařízení. Stručně řečeno, stát může výrobcům (a dovozcům) nových elektrozařízení uložit povinnost sběru elektroodpadu, může jim stanovit, které skupiny elektroodpadu mají sbírat přednostně (např. elektroodpad mající charakter nebezpečného odpadu), případně v jakém množství atd.

Výrobci (a dovozci) si mohou následně sběr elektroodpadu zajišťovat sami, nebo si k tomuto účelu mohou zřídit specializované soukromé firmy, tzv. kolektivní systémy. Kolektivní systém nemá naštěstí nic společného s tzv. kolektivizací, kterou známe z 50. let, ale pochází z anglického originálu „collective system“. Za zmínku nicméně stojí to, že na Slovensku používají trochu vhodnější název, a to „organizace odpovědnosti výrobce“. Kolektivní systémy jsou financovány pouze od výrobců (a dovozců) elektrozařízení. Stát ani EU kolektivním systémům bohužel žádným způsobem na sběr a ekologickou recyklaci elektroodpadu nepřispívá.

Bohužel, současný systém sběru elektroodpadu není v tuto chvíli podle státní správy nastaven příliš dobře, a proto se ho ministerstvo životního prostředí (MŽP) rozhodlo návrhem nových odpadových zákonů změnit. Elektroodpad se totiž legislativně dělí na několik skupin, z nichž některé mají charakter nebezpečného (elektro)odpadu, protože obsahují látky, škodící zdraví i životnímu prostředí. Sem patří zejména zářivky, které obsahují velmi nebezpečnou rtuť. Sběr a ekologická recyklace zářivek jsou kvůli tomu extrémně finančně náročné. Oproti tomu jiné typy elektroodpadu,

jako třeba mobilní telefony, IT zařízení a některé domácí spotřebiče, jsou naopak z ekonomického úhlu pohledu zajímavé, protože se jejich sběrem a ekologickou recyklací dají získat dobře využitelné suroviny (železo, hliník, stříbro, zlato atd.).

V řadě vyspělých západoevropských zemích (jako je např. Velká Británie, Německo, Španělsko atd.), které jsou environmentálně a eticky na daleko vyšší úrovni než Česká republika, jsou již delší dobu nastaveny jasné mechanismy zajišťující, aby povinné osoby byly nuceny sbírat nebezpečný elektroodpad. Obdobný mechanismus v podobě tzv. specifických cílů na sběr těch skupin elektroodpadu, které mají charakter nebezpečného odpadu, v České republice zatím zaveden nebyl. Je objektivně pravda, že se to může podílet na vzniku situací, kdy se některé nezodpovědné kolektivní systémy snaží využít všech možných nedostatků nyní platné legislativy tak, aby nebezpečný elektroodpad nemusely sbírat a svážet. V obecních sběrných dvorech se pak mohou hromadit třeba staré televize, ke kterým se nikdo nehlásí.

MŽP přišlo s řešením, jak nastavit tyto tzv. specifické cíle sběru na nebezpečný elektroodpad. Spočívá v tom, že ty skupiny elektroodpadu, která mají charakter nebezpečného odpadu, tedy zejména světelné zdroje (zářivky obsahující rtuť), ale i televize a ledničky, mají své vlastní specifické (samostatné) cíle sběru. Tj. je stanoven jeden samostatný a závazný cíl sběru pro světelné zdroje, druhý pro chladničky a třetí pro televize. Tím má být zaručeno, že každá z těch specifických skupin elektroodpadu bude opravdu sbírána a že jejich sběr nebude nahrazován sběrem jiných skupin elektroodpadu, které nejsou tak finančně náročné na ekologickou recyklaci. Pro ty zbývající skupiny elektroodpadu, které nemají charakter nebezpečného odpadu (tj. velké a malé spotřebiče a IT technika), je stanoven pouze jeden společný cíl sběru, protože u nich není riziko obsahu nebezpečných látek a sbírají se tedy primárně pro recyklaci surovin.

Zákon také nově stanoví kolektivním systémům povinnost sbírat elektroodpad, který uvedli na trh jeho členové, i několik let poté, co konkrétní firma členství v daném kolektivním systému ukončila. Příspěvky jsou totiž vybírány dopředu, na elektrovýrobky, které se teprve za několik let stanou elektroodpadem. To přinese výrobcům potřebnou právní jistotu, že o splnění jejich zákonné povinnosti bude postaráno i například při přechodu od jednoho kolektivního systému k jinému. ■

Ing. PETR ČÍHAL,
obchodní ředitel,
kolektivní systém EKOLAMP